

ISSN 2146-2879

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER

Sosyal Bilimler Enstitüsü

DERGİSİ

Ocak 2015 Cilt: 5 Sayı: 1 Vol: 5 No: 1

SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ
Yıl: 2015 Cilt: 5 Sayı: 1

ISSN 2146-2879

Dergi içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

Ulusal hakemli dergi olarak yayımlanmasına 2011 yılında başlanan Sosyal Bilimler Dergisi Ocak ve Temmuz aylarında yılda iki sayı olarak devam etmektedir. Çok disiplinli bir dergi olan Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi sosyal bilimlerin tüm alanlarına açıktır. Yayımlanan makalelerde belirtilen görüşler yazarlarına aittir. Yazıların yayımlanması, derginin ya da üniversitenin bu görüşleri savunduğu anlamına gelmez.

Dergi ASOS indeksi ve Türk Eğitim indeksi tarafından taranmaktadır.

Ocak 2015, Ankara

Yayın-Proje Yönetmeni: Ayşegül Eroğlu

Dizgi-Grafik Tasarım: Selda Tunç

Kapak Tasarımı: Yılmaz Yücel

Baskı: Ayrıntı Basım Yayın ve Matbaacılık Ltd. Şti
İvedik Organize Sanayi 28. Cadde 770. Sokak No: 105/A
Yenimahalle/ANKARA
(0312 394 55 90)

Yayıncı Sertifika No: 14749

Matbaa Sertifika No: 13987

Dergi İletişim

Tel: +90 0318 357 35 92

Faks: +90 0318 357 35 97

e-mail: sbd@kku.edu.tr

<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/kusbd/index>

Dergi Yönetim ve Yazışma Adresi

Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Merkez Yerleşke, 71450, Yahşihan-Kırıkkale

KIRIKKALE
ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ

Yıl: 2015 Cilt: 5 Sayı: 1

Baş Editör (Genel Yayın Yönetmeni)

Doç. Dr. İsmail AYDOĞAN

Editörler Kurulu

Prof. Dr. İhsan YÜKSEL

Prof. Dr. Cevat ÖZYURT,

Doç. Dr. Cemal FEDAYİ

Doç. Dr. Ali TAŞ

Yrd.Doç.Dr. Adem YILDIRIM

Yrd.Doç.Dr. Mehmet DOĞAN

Yrd.Doç.Dr. Salim PİLAV

Sayı Editörü

Prof. Dr. Cevat ÖZYURT

Editörler Kurulu Sekreteri

Araş.Gör. Mehmet KÜÇÜKÇENE

DANIŞMA VE HAKEM KURULU

Prof. Dr. Ekrem YILDIZ	Doç. Dr. Numan ELİBOL
Prof. Dr. Adnan KARAIŞMAİLOĞLU	Doç. Dr. Oktay AKBAŞ
Prof. Dr. Güven DELİCE	Doç. Dr. Ömer ŞANLIOĞLU
Prof. Dr. Hakkı BÜYÜKBAŞ	Doç. Dr. Rafet METİN
Prof. Dr. Hayati BEŞİRLİ	Doç. Dr. Sema ÖNAL
Prof. Dr. Hicabi KIRLANGIÇ	Doç. Dr. Serkan BENK
Prof. Dr. Himmet HÜLÜR	Doç. Dr. Suphi ASLANOĞLU
Prof. Dr. Hüseyin ÇINAR	Doç. Dr. Yonca ANZERLİOĞLU
Prof. Dr. Mehmet KUTLU	Doç. Dr. Sema ÖNAL
Prof. Dr. Mimar TÜRKKAHRAMAN	Yrd. Doç. Dr. Ali Faruk YAYLACI
Prof. Dr. Muharrem AKOĞLU	Yrd. Doç. Dr. Bilal ÇAKICI
Prof. Dr. Nurhan PAPTAYA	Yrd. Doç. Dr. Cihat KARTAL
Prof. Dr. Turan KARATAŞ	Yrd. Doç. Dr. Dilek ÇETİN
Prof. Dr. Ülkü GÜRSOY	Yrd. Doç. Dr. Emre AKSOY
Doç. Dr. Bayram SOY	Yrd. Doç. Dr. Eşref Savaş BAŞÇI
Doç. Dr. Besime ŞEN	Yrd. Doç. Dr. Hüseyin KALEMLİ
Doç. Dr. Hacı Bayram IŞIK	Yrd. Doç. Dr. Hüseyin KALEMLİ
Doç. Dr. Halil ÇELTİK	Yrd. Doç. Dr. Nazlı Yücel BATMAZ
Doç. Dr. Hasan YAYLI	Yrd. Doç. Dr. Sayime DURMAZ
Doç. Dr. Hilmi ÜNSAL	Yrd. Doç. Dr. Selma KALYONCU
Doç. Dr. İsmet ÜZEN	Yrd. Doç. Dr. Taylan DOĞAN
Doç. Dr. Mehmet Akif HELVACI	Yrd. Doç. Dr. Taylan Taner DOĞAN
Doç. Dr. Mustafa ARSLAN	Yrd. Doç. Dr. Yusuf DİNÇ
Doç. Dr. Mustafa ERDOĞAN	Yrd. Doç. Dr. Yüksel ÖZGEN

Baş Editörden,

İnsanların düşünme biçimlerini kontrol etmek, esasında hayatlarını kontrol etmek demektir. Bir başka deyişle, toplumların ya da insanların düşüncesini denetim altına aldığınızda, hayatlarını da denetliyorsunuz demektir. Çünkü egemenlik pratiğın değil, fikrin iktidarlığına sahip olmak demektir.

Fikirler kompradorlarla iktidara gelir. Fikir kompradorlarının en önemli özelliği, içinizden biri olması ama sizden biri olmamasıdır. Egemen gücün iktidarını sağlaması ve sürdürmesi için bu kompradorlar, sizin düşünme biçiminizin anlayacağı şekilde düşünceler geliştirerek, size ait olan ne varsa onları kendileştirerek (egemen düşünceye uyumlu hale getirerek), kendi düşünme biçimlerini anlamanızı ve makul görmenizi sağlarlar. Sonuçta anlamak varsa “anlaşmak” da vardır.

Mesela yaşamı pratikleştiren teknoloji, yönetim aracı olarak demokrasi; ekonomik araç olarak serbest piyasa; eğitim aracı olarak okullar; bilimsel araç olarak pozitivism vb. kısaca hayat bu araçlarla taşınır.

Fikir kompradorları, bu araçları amaç haline getirerek, egemen gücün iktidarını sürdürmesini sağlarlar. Aynı şekilde araçların amaçsallaştırılmasıyla, toplumların ve insanların düşünme biçimleri ele geçirilmiş olur. Bundan sonra ise, teknolojiyi geliştirmek, demokrasiyi yerleştirmek, serbest piyasayı canlandırmak, okullaştırmak, bilimsel gelişmeyi sağlamak amaç haline gelir. Yani özgünlüğünüz bitmiştir ve “özgürlük” mücadeleniz (!) başlamıştır. Özgürlük ise özgünlüğünüzü koruyan duvarların yıkılması demektir. Oysa özgünlük, özgürlük ve bağımsızlık demektir. Bir başka ifadeyle özgünleşerek özgürleşebilirsiniz ama özgürleşerek özgünleşemezsiniz.

Çağımız kompradorlar çağıdır. Bu kompradorlar devrimler yaptı ve yapıyorlar. Bu kompradorlar, özgünlüğe dair ne varsa onları çürütüyorlar. Bu kompradorlar egemen düşünceye ait ne varsa onu istiyorlar, getiriyorlar ve savunuyorlar. Yine bu kompradorlar, teorinin oluşturduğu pratiği yerle bir ederek, pratiğın oluşturduğu teoriler geliştiriyorlar, geliştirtiyorlar. Bu kompradorlar, özgün düşünmeyi değil, düşünenlerin düşüncelerini düşünmeyi düşünmek sandırıyorlar. Bu kompradorlar sayesinde toplumlar yığın, insanlar “özgür” (!) oldu. Buna karşın toplumların kültürü ve insanların düşünce özgünlüğü ortadan kalktı.

İşte bu kompradorlar aracılığıyla ülkemizin 300 yıldır, batıya ve batı paradigmasına olan “aşkı” sorunlar yumağını da beraberinde getirmiştir. Çünkü kompradorlar paradigmanın, özellikle batı paradigmasının ana taşıyıcılarıdır.

Paradigmanın en önemli özelliği ekonomiden hukuka; turizmden eğitime kadar her alanda kendini ortaya koyması veya her alanı kapsamasıdır. Egemen paradigmanın bu belirleyiciliği rasyonel olabileceği gibi irrasyonel de olabilmektedir. Örneğin günlük yaşam tarzını belirlediği gibi, insanın mutluluk biçimlerini de belirlemektedir. Kısaca ilk toplumlarda yaşayan insanlardan günümüz insanlarına kadar, her toplum ve her insan belli bir paradigmanın içinde bulunur. Dolayısıyla ilk toplumlarda dahil olmak üzere her toplumun kültürünü belirleyen, insanın düşünme biçimini belirleyen şey paradigmadır.

İşte bu bağlamda her şeyi yeniden dizayn etmeyi kendine görev etmiş olan batı paradigması bilim anlayışını da dizayn etmiştir. Bilim, batılıların dünyasında, özellikle ortaçağ sonrası rasyonelleşerek sekülerleşmiştir. Sömürgecilikle oldukça birikim yapan batılı paradigma, sosyoloji eliyle toplum mühendisliğine; psikoloji eliyle insan mühendisliğine; fabrikaları örnek alarak dizayn ettikleri eğitim eliyle de geleceği inşa etmeye soyunmuştur.

Bu paradigma fikir kompradorları ile devam etmektedir. Bu nedenle son zamanların sosyal bilimleri fen bilimlerinin etkisi altında kalarak insan, toplum ve gelecek oluşturmaktadır. Tam da bu nedenle ülkemizin sosyal bilim paradigması sorunludur.

Ülkemizin batı paradigması atmosferindeki bu sosyal bilim anlayışından kurtulması gerekir. Bir başka ifadeyle ülkemizin sosyal bilim anlayışı, doğunun kadim geleneksel paradigmasını temel almalıdır.

Ülkemizin sosyal bilim anlayışının kendi paradigmamıza uygun gelişmesi dileğiyle...

Doç. Dr. İsmail AYDOĞAN

Sayı Editöründen,

Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, yılda iki kez yayınlanan, basılı olarak ve elektronik ortamda okuyucusuyla buluşan, sosyal bilimler alanındaki tüm araştırmacıların katılımına açık bir akademik inceleme dergisidir.

2011 yılı Ocak ayında yayın hayatına başlayan Dergi, bu sayı ile beşinci yılına girmiş bulunmakta. Akademik yayıncılıkta beşinci yıl önemli bir eşiği oluşturmaktadır. Bu vesile ile editör, sayı editörü, hakem ve makale yazarı olarak önceki sayılardaki katkılarıyla derginin temelini sağlamlaştırılanları hatırlayıp teşekkür etmek bir vefa gerekliliği olduğu kadar derginin kurumsal kimliğini pekiştiren bir tutum olacaktır.

Dergimizin bu sayısında on bilimsel makale yer almaktadır:

Abdülkadir Yıldız'ın makalesi hukuk ve siyaset bilimlerimizin Türkiye'deki güncel tartışma konularından birine odaklanmakta. "Başkanlık Sistemi ve Türkiye" yazısı Türkiye'de günümüze kadar uygulanmış olan hükümet sistemleri hakkında tarihsel bilgi vererek, 2007 düzenlemeleriyle yarı başkanlık sistemine geçildiği tespitini yapmakta. Yılmaz'a göre, Türkiye'nin parlamenter sistem tecrübesinde yaşanan siyasi ve hukuki krizler, içinde bulunduğumuz yarı başkanlık sisteminden başkanlık sistemine geçiş taleplerinin en önemli gerekçesini oluşturmaktadır.

Y. Arslantürk ve E. Eysen'in "Adil Ticaret ve Organik Gıda Pazarları: Ankara Örneği" makalesi, ekonomik ve çevresel iyileşmeye dengeli vurgu yapan sürdürülebilir kalkınma paradigması çerçevesinde organik ürün pazarının analizine odaklanmakta; organik ürün pazarında tüketici ile üretici arasındaki yarı-örgütlü dayanışmanın yapısı hakkında literatüre dayalı bilgiler vermektedir.

A. Türk ve A. T. Çetinkaya'nın "Döviz Kurundan Fiyatlara Geçiş Etkisinin Granger Nedensellik Testi ile İncelenmesi: Türkiye Örneği" makalesi, 1987-2013 dönemi resmî verilerinden hareketle küreselleşen dünyada döviz kurunu etkileyen faktörler ve döviz kurlarındaki değişimin ürün fiyatlarına yansımaları analiz etmektedir.

E. Ürsünlerli Çakar ve F. Saraçoğlu'nun "Vergi Yurttaşlığı Kavramı, Unsurları ve Geliştirme Yöntemleri" başlıklı makalesi, "vergi yurttaşlığı" kavramı hakkında literatür taraması yaparak, aktif vatandaşlık ve sosyal dayanışma olguları ile vergi arasında ilişki kurmakta; vatandaşın vergiye gönüllü uyumu ile devlet ve vatandaş arasında rasyonel vergi müzakeresinin imkânları araştırılmaktadır.

“Finansal ve Davranışsal Yaklaşım Açısından Marka Değerleme ve Bir Karşılaştırma” makalesinde İ. Zor ve İ. E. Kandil Göker, yeni bir ekonomik olgu olan marka değerlemesini etkileyen faktörleri belirlemeye odaklanmaktadır. Kuramsal özellikli bu makale, marka değerlendirme alanında Türkçe literatürün oluşumuna katkı sunacak niteliktedir.

M. Aksoy’un “Yapım İşi Kamu Alımlarında Yaklaşık Maliyet Belirleme Usulünün Sözleşme Bedeli ve Etkin Kaynak Kullanımına Etkisi” adlı makalesinde kamu yapım ihalelerinde yaklaşık maliyetin belirlenme yöntemi araştırılmış ve mevcut yöntemle tespit edilen yaklaşık maliyetin gerektirdiği kamu kaynaklarının etkin kullanılıp kullanılmadığı incelenmiştir. 2009-2013 yıllarındaki kamu yapım ihalelerini analiz eden makalenin bulgularına göre Türkiye’de ihaleye ayrılan kaynakların etkin biçimde kullanılmaması yapımların bütçe üzerindeki yükünü artırmaktadır.

Soylulaştırma olgusu ve soylulaştırma kavramı hakkında literatüre dayalı tarihsel bilgilerle giriş yapan Ali Koç’un “İstanbul’da Yaşanan Mekânsal Dönüşümler Bağlamında Soylulaştırmanın Yeniden Konumlandırılması” makalesi, çöküntü mekanları, restorasyon ve kentsel yenileme olgularının toplumsal tabakalar açısından analizini yaparak Türkiye’de kentleşme sosyolojisi literatürüne katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Emel Koç’un “Felsefe ve Edebiyat” makalesi, insani varoluşun açığa vurulduğu iki etkinlik (felsefe ve edebiyat) arasındaki ilişkiyi konu edinmekte. Dil ve yazı gibi araçların kültür içindeki başat konumunu vurgulayan çalışma, varoluşçuluk akımı ve J.P. Sartre örneklerinden hareketle felsefe ve edebiyat yakınlaşmasının “insan varoluşunun duygusal ve düşünsel dünyasının bütünlük hâlinde derinden kavranabilmesi ve anlaşılabilmesi açısından yeni imkânlar” sunduğunu kanıtlamaya çalışmaktadır.

“Bayburt/Hart’ta Şeyh Eşref İsyanı’na Dair Osmanlı Arşiv Belgeleri” başlıklı makalesinde M. Eliaçık, Osmanlı Arşivlerinde bulunan belgelerden yararlanarak, yakın tarihimizin sayfalarından birine ışık tutmaktadır.

A. Karadoğan’ın “Çık-(mak), Taşık-(mak) mıdır?” adlı makalesinde 11. yüzyıldan itibaren Türkçede kullanılan çıkmak fiili ile eski Türkçede çıkmak anlamına gelen taşılmak fiili arasındaki süreksizliğe dikkate çekilmektedir.

Dergimizin 2015/1 sayısına katkıda bulunan yazarlara, hakemlere, dergi yayın kuruluna ve enstitü çalışanlarına şüphesiz asıl takdiri eğitim ve bilim camiasından göreceklerini belirterek içtenlikle teşekkür ederim.

Prof. Dr. Cevat ÖZYURT

İÇİNDEKİLER

Baş Editörden	v
Sayı Editöründen.....	vii
Başkanlık Sistemi ve Türkiye <i>Presidential System and Turkey</i> Abdulkadir YILDIZ.....	1-14
Adil Ticaret ve Organik Gıda Pazarları: Ankara Örneği <i>Fair Trade and Organic Food Markets: a Case of Ankara</i> Yalçın ARSLANTÜRK & Esin AYSEN.....	15-26
Döviz Kurundan Fiyatlara Geçiş Etkisinin Granger Nedensellik Testi ile İncelenmesi “Türkiye Örneği” <i>The Analyses of Pass-Through Affect From Exchange Rates to</i> <i>Prices By Granger Causality Test: “The Case of Turkey”</i> Emrah TÜRK & Ahmet Turan ÇETİNKAYA.....	27-37
Vergi Yurttaşlığı: Kavram, Unsurları ve Geliştirme Yöntemleri <i>Tax Citizenship: Concept, Elements and Development Methods</i> Elif PÜRSÜNLERLİ ÇAKAR & Fatih SARAÇOĞLU.....	39-49
Finansal ve Davranışsal Yaklaşım Açısından Marka Değerleme ve Bir Karşılaştırma <i>Brand Valuation From Financial and Behavioral Point</i> <i>of View and a Comparison</i> İsrafil ZOR & İlkut Elif KANDİL GÖKER.....	51-64
Yapım İşi Kamu Alımlarında Yaklaşık Maliyet Belirleme Usulünün Sözleşme Bedeli Ve Etkin Kaynak Kullanımına Etkisi <i>The Effect of The Determination Method of The Estimate Cost on</i> <i>The Contract Price and Efficient Sourcing in Works Contracts</i> Mehmet AKSOY	65-88
İstanbul’da Yaşanan Mekânsal Dönüşümler Bağlamında Soylulaştırmanın Yeniden Konumlandırılması <i>Relocation of Gentrification in The Context of The Spatial</i> <i>Transformation That Have Taken Place in İstanbul</i> Ali KOÇ	89-104

Felsefe ve Edebiyat

Philosophy and Literature

Emel KOÇ 105-117

Bayburt/Hart'ta Şeyh Eşref İsyanı'na Dair Osmanlı Arşiv Belgeleri

Ottoman Archive Documents on Uprising of Sheikh Ashraf in Bayburt/Hart

Muhittin ELİAÇIK 119-139

Çık-(Mak), Taşık-(Mak) Mıdır?

Is to Exit (Çıkmak) To Escape (Taşılmak)?

Ahmet KARADOĞAN..... 141-147

Yazım Kuralları 148-149